

RADA GMINY
LUBAWA

Załącznik do uchwały Nr XXIV/139/2017
Rady Gminy Lubawa
z dnia 27 lutego 2017 r.

**PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ
OSÓB STARSZYCH W GMINIE LUBAWA
NA LATA 2017 - 2020**

2017

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
I. Geneza powstania programu	4
II. Cele i kierunki działań.....	5
III. Planowane efekty realizacji Programu.....	6
IV. Monitoring i ewaluacja Programu	7
V. Finansowanie Programu	7
Podsumowanie.....	8
Załączniki	
Załącznik 1. Członkowie Zespołu ds. opracowania Programu.....	9
Załącznik 2. Karta monitoringu Programu.....	10

WPROWADZENIE

Proces starzenia się społeczeństwa jest jednym z najważniejszych zjawisk demograficznych współczesnego świata, będącym konsekwencją pogłębiającego się od lat niskiego przyrostu naturalnego oraz statystycznego wydłużenia życia ludzi. Zwiększająca się liczba osób starszych w strukturze demograficznej stawia duże wyzwania w zakresie polityki społecznej poszczególnym krajom oraz ich samorządom.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego¹ co piąty mieszkaniec Polski (19,9%) to osoba w wieku poprodukcyjnym². W województwie warmińsko – mazurskim, jak również w powiecie iławskim udział tej grupy społecznej jest niewiele mniejszy i wynosi odpowiednio 18,1% i 17,1%. W Gminie Lubawa natomiast wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 14,5%. Według prognozy ludności na lata 2014 -2050 opracowanej przez GUS³, udział osób starszych w populacji będzie wzrastał. Do roku 2030 osoby w wieku poprodukcyjnym stanowić będą 21,0% mieszkańców powiatu iławskiego, co będzie miało swoje odzwierciedlenie również w strukturze ludności naszej gminy. Konieczne jest zatem podejmowanie kompleksowych działań na rzecz osób starszych, zmierzające do wzmocnienia ich pozycji w środowisku lokalnym, wspierania samodzielności i podmiotowości, zwiększenia aktywności oraz integracji społecznej.

Program działań na rzecz osób starszych w Gminie Lubawa na lata 2017 – 2020 formułuje cele, kierunki priorytetowe oraz działania, mające na celu zwiększenie aktywności osób starszych oraz ich integrację ze środowiskiem lokalnym w perspektywie 2020 roku. Dąży do ujednolicenia i usystematyzowania działań już realizowanych w gminie Lubawa oraz uzupełnienia ich o nowe formy działalności, które przyczynią się do poprawy jakości życia najstarszych mieszkańców gminy.

¹ <http://demografia.stat.gov.pl/bazademografia/Tables.aspx>.

² wiek poprodukcyjny: kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej.

³ <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-dla-powiatow-i-miast-na-prawie-powiatu-oraz-podregionow-na-lata-2014-2050-opracowana-w-2014-r-,5,5.html>

I. GENEZA POWSTAWANIA PROGRAMU

Sytuacja osób starszych w gminie Lubawa stanowi jeden z obszarów problemowych i celów działania zawartych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubawa na lata 2016 – 2020 (Obszar 4. Osoby starsze, niepełnosprawne i przewlekle chore. Cel strategiczny 4. Poprawa jakości życia osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych)*. W związku z zapisami Strategii, na mocy Zarządzenia Nr 218/2016 Wójta Gminy Lubawa z dnia 25 listopada 2016r. powołany został Zespół ds. opracowania Programu działań na rzecz osób starszych w Gminie Lubawa na lata 2017 – 2020 składający się z przedstawicieli środowiska osób starszych – Klubów Seniora i Kół Gospodyń Wiejskich, instytucji samorządowych oraz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lubawa (Załącznik nr 1 do Programu).

Założenia Programu zostały wypracowane podczas kolejnych spotkań warsztatowych Zespołu. Udział w spotkaniach przedstawicieli środowisk ściśle związanych ze sprawami osób starszych pozwolił dokonać kompleksowej analizy problemów oraz potrzeb tej grupy społecznej z uwzględnieniem wewnętrznego zróżnicowania populacji osób starszych.

Program jest spójny z „Polityką senioralną województwa warmińsko – mazurskiego na lata 2014 – 2020” przyjętą Uchwałą Nr 4/39/14/IV z dnia 20 stycznia 2014r. Zarządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego, w zakresie następujących obszarów problemowych i celów szczegółowych:

- ❖ Obszar I: Zdrowie (profilaktyka, rehabilitacja), infrastruktura i usługi socjalne
 - Cel szczegółowy 1.2. Zwiększenie osobom starszym dostępu do usług socjalnych.
- ❖ Obszar II: Aktywność społeczna, kulturalna i edukacyjna
 - Cel szczegółowy 2.1. Upowszechnienie wolontariatu osób starszych i na rzecz osób starszych.
 - Cel szczegółowy 2.2. Poszerzenie oferty kulturalnej skierowanej do osób starszych.
 - Cel szczegółowy 2.6. Wzmacnianie i promowanie integracji międzypokoleniowej.
 - Cel szczegółowy 2.7. Promowanie pozytywnego wizerunku seniorów, ich potencjału, aktywności społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.
- ❖ Obszar IV: Turystyka, sport i rekreacja
 - Cel szczegółowy 4.3. Zwiększenie aktywności turystycznej i sportowo – rekreacyjnej seniorów.

II. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Program ma przyczynić się do poprawy sytuacji osób starszych, które poprzez integrację ze społecznością lokalną i włączenie w aktywność społeczną mogą wykorzystać swoje doświadczenie i wiedzę, stając się aktywnymi uczestnikami życia społecznego.

Cel główny Programu:

Poprawa jakości życia osób starszych poprzez aktywizację społeczną i integrację ze środowiskiem lokalnym

Cel ten realizowany będzie poprzez następujące cele szczegółowe i kierunki działań.

Cel szczegółowy 1.
Kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w społeczności lokalnej

Kierunki działań:

- 1) Organizowanie i włączanie się w kampanie oraz akcje informacyjne dotyczące osób starszych.
- 2) Promowanie działalności, osiągnięć i twórczości osób starszych.
- 3) Organizowanie wydarzeń i przedsięwzięć o charakterze międzypokoleniowym.

Cel szczegółowy 2.
Rozwijanie aktywności osób starszych

Kierunki działań:

- 1) Utworzenie Rady Seniorów.
- 2) Rozwój wolontariatu osób starszych.
- 3) Organizowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego dla osób starszych.
- 4) Organizowanie wyjazdów, warsztatów, zajęć rozwijających zainteresowania osób starszych.
- 5) Organizowanie imprez i spotkań integracyjnych.

- 6) Podnoszenie kompetencji cyfrowych osób starszych.

Cel szczegółowy 3.
Rozwijanie usług dla osób starszych

Kierunki działań:

- 1) Rozwijanie infrastruktury społecznej dla osób starszych (w tym: kluby seniora, grupy nieformalne, ośrodki wsparcia, grupy samopomocy, itp.).
- 2) Rozwijanie usług pomocy i integracji społecznej (w tym: specjalistyczne usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne, dzienny dom pomocy społecznej, itp.).
- 3) Rozwijanie wolontariatu na rzecz osób starszych.

Cel szczegółowy 4.
Polepszenie stanu zdrowia osób starszych

Kierunki działań:

- 1) Prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych podnoszących świadomość zdrowotną osób starszych i członków ich rodzin.
- 2) Profilaktyka zdrowotna osób starszych.
- 3) Organizowanie przedsięwzięć o charakterze sportowo – rekreacyjnym.

III. PLANOWANE EFEKTY REALIZACJI DZIAŁAŃ

1. Poprawa wizerunku osób starszych w społeczności lokalnej.
2. Wzmocnienie integracji osób starszych ze środowiskiem lokalnym.
3. Wzrost partycypacji osób starszych w życiu publicznym.
4. Wzrost aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej osób starszych.
5. Wzmocnienie integracji środowiska osób starszych.
6. Rozwój kompetencji cyfrowych osób starszych.
7. Rozwój wolontariatu osób starszych i na rzecz osób starszych.

8. Rozwój infrastruktury społecznej dla osób starszych.
9. Podniesienie poziomu jakości świadczonych usług pomocy i integracji społecznej.
10. Wzrost świadomości zdrowotnej osób starszych.

IV. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring i ewaluacja Programu prowadzone będą przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa. Jednostka ta, w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz wspieraniem środowiska osób starszych w ramach pracy metodą organizacji społeczności lokalnej, na bieżąco monitoruje sytuację osób starszych oraz posiada aktualną wiedzę odnośnie ich potrzeb i oczekiwań.

Monitoring odbywać się będzie na bieżąco, przez cały okres realizacji Programu. Posłuży on do oceny postępu realizacji założonych celów, ocenie zaangażowania realizatorów poszczególnych działań oraz weryfikacji środków i źródeł finansowania wykorzystywanych do ich realizacji.

Ewaluacja prowadzona będzie na zakończenie realizacji Programu oraz corocznie w perspektywie zakończonego roku kalendarzowego. Pozwoli to ocenić stopień realizacji celów oraz zakładanych rezultatów. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Lubawa przedstawi Wójtowi i Radzie Gminy coroczne sprawozdanie z realizacji Programu wraz z rocznym sprawozdaniem z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej. Po zakończeniu realizacji Programu sporządzony zostanie Raport końcowy.

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Podstawowym źródłem finansowania działań zaplanowanych w Programie będzie budżet Gminy Lubawa w ramach środków finansowych, którymi dysponują jednostki organizacyjne gminy na realizację swoich zadań statutowych.

Dodatkowe źródła finansowania stanowić będą środki z budżetu państwa oraz środki z Funduszy Europejskich i innych źródeł zewnętrznych.

PODSUMOWANIE

Głównym zadaniem *Programu działań na rzecz osób starszych w Gminie Lubawa* jest zaprogramowanie i usystematyzowanie działań, mających na celu zapewnienie najstarszym mieszkańcom gminy warunków sprzyjających poprawie jakości ich życia.

Program realizowany będzie w perspektywie lat 2017 – 2020, a jego efekty zależą od aktualnej sytuacji w gminie, posiadanych i pozyskiwanych środków finansowych, a także od współpracy instytucji, organizacji i partnerów społecznych zaangażowanych w realizację działań.

Założenia Programu oparte są na aktualnej wiedzy i uwarunkowaniach z uwzględnieniem najważniejszych potrzeb i problemów osób starszych. Program ma charakter otwarty i elastyczny, w związku z czym możliwa będzie jego modyfikacja zgodnie z pojawiającymi się potrzebami oraz trendami zmian o charakterze społecznym, prawnym, kulturowym czy ekonomicznym.

Załącznik 1. Członkowie Zespołu ds. opracowania Programu

Lp.	Imię i nazwisko	Instytucja/organizacja
1.	Adam Roznerski	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa
2.	Monika Empel	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa
3.	Brygida Jęczewska	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa
4.	Elżbieta Czarnecka	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa
5.	Sylwia Ismer	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa
6.	Benedykt Czarnecki	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie
7.	Karolina Czyżewska	Stowarzyszenie Ośrodek Rozwoju Inicjatyw Lokalnych
8.	Emilia Wyżlic	Klub Seniora w Byszwańdzie
9.	Zenon Czuwara	Klub Seniora w Byszwańdzie
10.	Jadwiga Kasprowicz	Klub Seniora w Gutowie
11.	Barbara Kaczmarek	Klub Seniora w Gutowie
12.	Mirosława Przyborowska	Klub Seniora w Łążyńce
13.	Helena Krajewska	Klub Seniora w Łążyńce
14.	Genowefa Krawczyk	Klub Seniora w Rakowicach
15.	Jadwiga Syguła	Klub Seniora w Rakowicach
16.	Teresa Licznarska	Klub Seniora w Złotowie
17.	Krystyna Bieńkowska	Koło Gospodyń Wiejskich w Łążku
18.	Mariola Rudnik	Koło Gospodyń Wiejskich w Łążku
19.	Danuta Siemiątkowska	Koło Gospodyń Wiejskich w Rumienicy
20.	Grażyna Gruźlewska	Koło Gospodyń Wiejskich w Szczepankowie

Załącznik nr 2. Karta monitoringu

Cel szczegółowy 1. Kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w społeczności lokalnej

Działania	Wskaźnik	Źródło danych	Dane za rok *****	Uwagi
Organizowanie i włączanie się w kampanie oraz akcje informacyjne dotyczące osób starszych	Liczba zorganizowanych kampanii/akcji (szt.)	OPS/UG		-nazwa/tematyka kampanii/akcji - rodzaje zrealizowanych działań
	Liczba wspartych kampanii/akcji (szt.)	OPS/UG		-nazwa/tematyka kampanii/akcji -organizator - rodzaje zrealizowanych działań
Promowanie działalności, osiągnięć i twórczości osób starszych	Liczba inicjatyw (szt.)	OPS/UG		- rodzaje inicjatyw (np. wystawa, przegląd, pokazy) -nazwy wydarzeń
Organizowanie inicjatyw i przedsięwzięć o charakterze międzypokoleniowym	Liczba inicjatyw/ przedsięwzięć (szt.)	OPS/UG/ szkoły		-rodzaje/nazwy wydarzeń

Cel szczegółowy 2. Rozwijanie aktywności osób starszych

Działania	Wskaźnik	Źródło danych	Dane za rok *****	Uwagi
Utworzenie Rady Seniorów	Uchwała Rady Gminy Lubawa w sprawie powołania Rady Seniorów	OPS	2017	
	Liczba zainicjowanych działań (szt.)	OPS		- rodzaje działań

Rozwijanie wolontariatu osób starszych	Liczba wolontariuszy (os.)	OPS		
Organizowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego dla osób starszych	Liczba zrealizowanych działań (szt.)	OPS/UG/LZS		- rodzaje zrealizowanych działań
Organizowanie wyjazdów, warsztatów, zajęć rozwijających zainteresowania osób starszych	Liczba wyjazdów (szt.)	OPS/UG		-rodzaje wyjazdów
	Liczba warsztatów/zajęć (szt.)	OPS/UG		-rodzaje warsztatów/zajęć
Organizowanie imprez i spotkań integracyjnych	Liczba zorganizowanych imprez/spotkań (szt.)	OPS/UG		-rodzaje/nazwy imprez i spotkań
Podnoszenie kompetencji cyfrowych osób starszych	Liczba realizowanych projektów/programów (szt.)	OPS/UG		-nazwa projektu/programu -realizator
	Liczba zrealizowanych zajęć/warsztatów (szt.)	OPS/UG		-rodzaje zajęć/warsztatów
	Liczba uczestników zajęć/warsztatów (os.)	OPS/UG		

Cel szczegółowy 3. Rozwijanie usług dla osób starszych

Działania	Wskaźnik	Źródło danych	Dane za rok	Uwagi
Rozwijanie infrastruktury społecznej dla osób starszych (w tym: kluby seniora, grupy nieformalne, ośrodki wsparcia, grupy samopomocy, itp.)	Liczba klubów seniora (szt.)	OPS		- wykaz klubów
	Liczba uczestników klubów seniora (os.)	OPS		
	Liczba grup nieformalnych (szt.)	OPS		- wykaz grup nieformalnych
	Liczba uczestników grup nieformalnych (os.)	OPS		
	Liczba ośrodków wsparcia (szt.)	OPS		
	Liczba grup samopomocowych (szt.)	OPS		

Rozwijanie usług pomocy i integracji społecznej (w tym: usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne, dzienny dom pomocy społecznej, itp.)	Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi (os.)	OPS		
	Liczba zatrudnionych specjalistów (os.)	OPS		- rodzaje specjalistów
	Liczba dziennych domów pomocy społecznej (szt.)	OPS		
	Liczba uczestników dziennego domu pomocy społecznej (os.)	OPS		
Rozwijanie wolontariatu na rzecz osób starszych	Liczba wolontariuszy (os.)	OPS		

Cel szczegółowy 4. Polepszenie stanu zdrowia osób starszych

Działania	Wskaźnik	Źródło danych	Dane za rok	Uwagi
Prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych podnoszących świadomość zdrowotną osób starszych i członków ich rodzin	Liczba zrealizowanych działań (szt.)	OPS/UG		- tematyka i rodzaje zrealizowanych działań
Profilaktyka zdrowotna osób starszych	Liczba zrealizowanych działań (szt.)	OPS/UG/ ośrodki zdrowia		- tematyka i rodzaje zrealizowanych działań
Organizowanie przedsięwzięć o charakterze sportowo – rekreacyjnym	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć (szt.)	OPS/LZS		- rodzaje zrealizowanych przedsięwzięć

PRZEWODNICZĄCY RADY

Jan Laskowski